

Over de auteur

HELEEN RIJCKAERT

is leerkracht Nederlands en taalcoach aan het HTI Sint-Antonius in Gent.

Over het boek

ELS SMEKENS

is auteur van het boek *De klas van (n)u* (Acco) en heeft jarenlange ervaring in verschillende onderwijsvormen. In *De klas van (n)u* staan tal van tips om kinderen met diverse talenten en uitdagingen gedifferentieerd onderwijs te bieden. Fons las het boek en haalde er tien tips voor binnenklasdifferentiatie uit.

10 TIPS VOOR BINNENKLASDIFFERENTIATIE

1

BENOEM DE DIVERSITEIT

Kinderen kunnen vaak benoemen dat ze verschillen van elkaar. Tijdens een klasgesprek kan de leraar de sterke en zwakke kanten van leerlingen benoemen. Op die manier stimuleert de leraar het denkproces bij leerlingen en geeft die hun groeikansen en mogelijkheden tot zelfreflectie. Het is uiteraard van belang om goed na te denken over de aanpak van zo'n klasgesprek en het goed voor te bereiden.

2

STEL JE GRENZEN

Velen denken bij binnenklasdifferentiatie aan bergen extra werk. Het boek bewijst dat dat niet het geval hoeft te zijn. Het gaat veeleer over op een andere manier aan de slag gaan met de leerstof die je voor je hebt. Splits bijvoorbeeld de leerstof uit je werkboek op in basis-, uitbreidings- en verrijkingsopdrachten.

3

WERK DOELGERICHT

Methodes zijn slechts een middel om de wettelijk bepaalde minimumdoelen te bereiken. Leerkrachten moeten toewerken naar de eindtermen en niet naar een volledig ingevuld werkboek. Het werkt bevorderlijk om deze doelen ook met de leerlingen te delen. Door de leerlingen duidelijk te laten weten wat er van hen verwacht wordt en hoe ze getoetst zullen worden, kunnen ze in een duidelijke richting werken.

4

GEBRUIK UITWISBARE BORDJES

Een zeer concreet hulpmiddel voor differentiatie zijn uitwisbare bordjes (mini-whiteboards). Ze zijn in de handel verkrijgbaar of je kan een doorzichtig plastic hoesje of een gelamineerd wit blad gebruiken. Op die manier kan je tijdens een onderwijsleergesprek de hele klas betrekken. De leerlingen schrijven het antwoord op hun bordje en de leerkracht kan onmiddellijk zien wie mee is met de leerstof en wie niet. Leerlingen kunnen de leerstof ook op hun eigen manier verwerken. Een mooi voorbeeld uit het boek ging over een leerkracht die vroeg naar een bepaalde definitie. Sommige leerlingen schreven die, anderen maakten een tekening en nog anderen een schema. Zo krijg je ook onmiddellijk zicht op de leerstijlen van de leerlingen.

5

GEEF JE TOETS AAN HET BEGIN VAN DE LES

Leerkrachten toetsen heel vaak tijdens hun lespraktijk. De belangrijkste functie van toetsen is te weten komen hoe ver leerlingen staan met de leerstof. Geef de leerlingen eens vooraf de test waar ze naartoe moeten werken. Maak hen duidelijk welke vragen en opdrachten ze krijgen en bied de leerlingen hulpmiddelen aan die ze mogen gebruiken. Geef pas daarna de instructie en laat leerlingen zelf beslissen hoeveel uitleg van de leerkracht ze nodig hebben. Op die manier weten de leerlingen zeer goed naar welke norm ze moeten toewerken en kunnen ze zelf inschatten hoeveel hulp ze voor een opdracht nodig hebben.

6

OEFEN TECHNISCH LEZEN DOOR DE WERKWOORDEN TE MARKEREN

Een heel concrete tip uit het boek: wanneer leerlingen twee- of driedelige opdrachten krijgen, vinden ze het moeilijk om die volledig uit te voeren. Als je de leerlingen de werkwoorden laat markeren in de opdrachten, breng je structuur aan in de opgave. Daardoor krijgen de leerlingen zicht op welke stappen ze moeten zetten. Deze tip is ook zeer bruikbaar voor wie werkt met anderstalige leerlingen.

7

BEGRIJPEND LEZEN ONDERSTEUNEN MET DIDACTISCHE FILMPJES

Er bestaan verschillende goeie websites met filmpjes over verschillende onderwerpen – denk bijvoorbeeld aan www.schooltv.nl. Bij veel van die filmpjes kan je de letterlijke tekst opzoeken. Na afloop van het filmpje lezen de leerlingen de tekst en duiden ze de kernwoorden aan met een markeerstift. De informatie wordt zo op verschillende manieren aangeboden en de woordenschat van de leerlingen wordt actief uitgebreid. Bij een tweede kijkronde kan het geluid uitgezet worden en kunnen de leerlingen zelf commentaar geven bij het filmpje.

8

BLOKKEN GEBRUIKEN OM SPELLING TE OEFENEN

Bij een dictee moeten leerlingen datgene wat ze horen omzetten in geschreven woorden. Voor jonge kinderen is dat vaak erg moeilijk. Als je leerlingen blokjes geeft, kan je ze vragen om voor elk woord dat ze horen een blokje te leggen. Op die manier kunnen de leerlingen bij het noteren van de zin controleren of ze evenveel woorden hebben als in de opgave. Op die manier bouw je ook tussenstappen in de instructie in.

9

GA ACTIEF AAN DE SLAG MET WOORDPAKKETTEN

In de lagere school wordt nog vaak gewerkt met woordpakketten: leerlingen moeten elke week twintig woorden leren schrijven. De leerlingen oefenen de woorden in de klas; thuis oefenen ze verder en als controle volgt een dictee. Er zijn heel veel mogelijkheden om actief aan de slag te gaan met de woorden uit de woordpakketten: laat leerlingen zelf een verhaal maken met de woorden uit de woordpakketten, laat leerlingen aan elkaar dicteren, laat leerlingen hun eigen dictee verbeteren met een correctiesleutel, gebruik de uitwisbare bordjes, laat leerlingen een toneelstukje maken met de woorden uit het woordpakket,...

10

KLEINE VERANDERINGEN, GROTE UITKOMSTEN

Een van de gouden regels bij binnenklasdifferentiatie is dat kleine aanpassingen vaak een wereld van verschil kunnen maken. Je hoeft niet je hele manier van lesgeven in één keer om te gooien. De kleinste veranderingen kunnen grote leerwinst opleveren.